

Výhľadové stanovisko Výboru regiónov – Budúcnosť politiky EÚ pre čisté ovzdušie v rámci cieľa nulového znečistenia

(2020/C 324/06)

Spravodajca:	János Ádám KARÁCSONY (HU/ELS) poslanec zastupiteľstva obce Tahitótfalu
Referenčný dokument:	výhľadové stanovisko

POLITICKÉ ODPORÚČANIA

EURÓPSKY VÝBOR REGIÓNOV

Úvodné pripomienky

1. víta európsku zelenú dohodu ⁽¹⁾, ktorú navrhla nová Európska komisia, cieľ nulového znečistenia v záujme životného prostredia bez toxických látok – jednu z troch priorít, ktoré spomenul nový komisár pre životné prostredie – a predovšetkým akčný plán na dosiahnutie nulového znečistenia ovzdušia, vody a pôdy, ktorý sa má prijať v roku 2021;
2. konštatuje, že sa v EÚ zvyšuje verejná podpora ambiciózných opatrení na zlepšenie kvality ovzdušia, ako sa uvádza v osobitnom prieskume Eurobarometra z roku 2019 o postojoch ku kvalite ovzdušia. Rastúce obavy zo znečistenia ovzdušia v kontexte intenzívneho angažovania sa mladých ľudí v prospech životného prostredia je východiskovým bodom pre ambiciózne opatrenia v tejto oblasti;
3. konštatuje, že znečistenie ovzdušia je naďalej najväčším environmentálnym zdravotným rizikom v EÚ, ktoré je zodpovedné za takmer 500 000 predčasných úmrtí ročne (desaťnásobok počtu dopravných nehôd). Znečistenie ovzdušia sa spája s respiračnými a kardiovaskulárnymi ochoreniami, mŕtvicami a rakovinou. Má tiež značné nepriaznivé účinky na klímu, ekosystémy, zastavané prostredie – vrátane kultúrneho dedičstva – a hospodárstvo;
4. poukazuje na to, že je dôležité zahrnúť skúsenosti získané z pandémie ochorenia COVID-19 do budúcich politík. Na jednej strane existuje možné prepojenie medzi znečistením ovzdušia a závažnosťou následkov infekcie ochorením COVID-19 ⁽²⁾, a preto musí boj proti znečisteniu ovzdušia patriť medzi hlavné priority plánu obnovy EÚ. Na druhej strane, výrazné utlmenie premávky, priemyselnej výroby a iných činností počas zákazu vychádzania viedlo k výraznému zníženiu hluku a znečistenia ovzdušia. Občania si mohli jasnejšie uvedomiť, že zdravšie životné prostredie, menší objem dopravy, otvorenejšie verejné priestranstvá a riešenia blízke prírode sú pre ich dobré životné podmienky nevyhnutné. Táto historická príležitosť vybudovať niečo lepšie má výraznú podporu;
5. konštatuje, že kvalita ovzdušia v Európe sa v posledných rokoch postupne zlepšovala, ale mnohé členské štáty neplnia súčasné normy, pričom viac ako polovica z nich v súčasnosti podlieha postupom v prípade nesplnenia povinnosti. Zároveň konštatuje, že úrovne jemných tuhých častíc (PM_{2,5}), ktoré sú pre ľudskú dýchaciu sústavu jednou z najnebezpečnejších foriem znečistenia, v Európe výraznejšie neklesli;
6. oceňuje úsilie, ktoré členské štáty, európske inštitúcie a medzinárodné organizácie vynaložili na posúdenie a riešenie znečistenia ovzdušia ⁽³⁾;

⁽¹⁾ https://ec.europa.eu/info/strategy/priorities-2019-2024/european-green-deal_sk.

⁽²⁾ Podľa nedávno uverejnenej štúdie hodnotiacej úroveň oxidu dusičitého (NO₂) ako faktora, ktorý prispieva k smrtnosti ochorenia COVID-19 spôsobeného koronavírusom, bolo 78 % zo 4 443 úmrtí zaregistrovaných v štyroch regiónoch v severnom Taliansku a jednom regióne v okolí Madridu v Španielsku. Týchto päť regiónov malo najhoršiu kombináciu úrovni NO₂ a podmienok prúdenia vzduchu, ktoré bránili rozptýleniu znečistenia ovzdušia.

⁽³⁾ Európska komisia ďalej vypracovala a vykonala rámec politiky EÚ pre čisté ovzdušie: smernicou o národných záväzkoch znížovania emisií (smernica o NEC), ktorá nahradila smernicu o národných emisných stropoch, sa zaviedli požiadavky na zníženie emisií na roky 2020 – 2029 a od roku 2030, fórum pre čisté ovzdušie sa osvedčilo ako úspešná platforma na diskusiu o kvalite ovzdušia a boli uverejnené závery kontroly vhodnosti smerníc o kvalite okolitého ovzdušia. Rada EÚ nedávno prijala závery o zlepšovaní kvality ovzdušia. Európsky dvor audítorov uverejnil svoju osobitnú správu č. 23/2018 – Znečisťovanie ovzdušia: naše zdravie stále nemá dostatočnú ochranu (Ú. v. EÚ C 324, 13.9.2018, s. 12) a Svetová zdravotnícka organizácia (WHO) v súčasnosti reviduje svoje usmernenia pre kvalitu ovzdušia so zreteľom na možné vydanie nových usmernení v roku 2021.

7. opätovne požaduje integrovaný prístup, ambicióznou európsku politiku obmedzovania emisií pri zdroji a prepojenie politiky obmedzovania emisií s politikou obmedzovania emisií, pokiaľ ide o ciele i harmonogramy⁽⁴⁾. Žiada, by sa zohľadnili závery konzultácie regionálnych centier VR⁽⁵⁾, ktorá sa zamerala na vykonávanie smernice EÚ o kvalite ovzdušia a smernice o národných emisných stropoch (smernica o NEC), ako aj závery stanoviska na tému *Príprava 8. environmentálneho akčného programu (EAP)*⁽⁶⁾;

8. pripomína, že miestne a regionálne samosprávy majú v tejto oblasti osobitnú zodpovednosť za budúce generácie, ako aj súčasníkov, najmä zraniteľnejšie skupiny, a na základe skúseností získaných počas krízy spôsobenej ochorením COVID-19 je presvedčený, že zmena je možná. Preto predkladá nasledujúce odporúčania;

Možné nové iniciatívy

Legislatívne opatrenia

9. berie na vedomie zistenie kontroly vhodnosti, že smernice o kvalite okolitého ovzdušia sú čiastočne účinné pri zlepšovaní kvality ovzdušia, ale že stále existuje priestor na zlepšenie. VR odporúča, aby sa počas takejto revízie brali do úvahy možné ultrajemné častice a sadze („čierny uhlík“), v oboch prípadoch látky so zvýšenými nepriaznivými účinkami na zdravie, a to na základe odporúčaní WHO. Aj pokiaľ ide o účinky na zdravie, dôraz by sa mal presunúť z posudzovania kvality ovzdušia na meranie vystavenia ľudí znečisteniu ovzdušia. Očakáva, že príslušné legislatívne návrhy budú predložené vo vhodnom čase a v prípade potreby k týmto postupom prispeje návrhmi z miestneho a regionálneho hľadiska;

10. súhlasí s tým, že súčasné pravidlá monitorovania poskytujú dobrý základ pre získavanie porovnateľných, spoľahlivých údajov o meraní kvality ovzdušia. Systémy monitorovania, ktoré koncipovali jednotlivé členské štáty, by sa však mali ďalej harmonizovať. VR odporúča, aby sa miestne a regionálne samosprávy užšie zapojili do určovania polohy konkrétnych miest merania;

11. berie na vedomie, ako uviedol Európsky dvor audítorov, že normy EÚ v oblasti kvality ovzdušia boli stanovené pred takmer 20 rokmi a že niektoré z nich sú oveľa slabšie ako usmernenia WHO a úroveň odporúčaná na základe najnovších vedeckých dôkazov o vplyve na ľudské zdravie;

12. podporuje avizovaný zámer Európskej komisie navrhnuť užšie zosúladenie noriem kvality ovzdušia s usmerneniami WHO, ktoré sa v súčasnosti revidujú, ale upozorňuje na nasledujúce skutočnosti. Vzhľadom na vysoký počet členských štátov, ktoré nespĺňajú súčasné normy, je vhodné poskytnúť v prípade potreby ďalšiu pomoc pri vykonávaní a stanoviť vhodné a dôsledne monitorované časové rámce na dosiahnutie súladu. VR považuje pravidlá o emisiách za obzvlášť účinný prístup, a preto odporúča, aby sa viac pozornosti venovalo ich sprísňovaniu. Zároveň víta, že niektoré členské štáty, regióny alebo mestá môžu uplatňovať a už aj uplatňujú prísnejšie limitné hodnoty z vlastnej iniciatívy, ak si to želajú;

13. zdôrazňuje, že je potrebné viac sa zamerať na reguláciu emisií ako na lepší spôsob dosiahnutia čistého ovzdušia znížením emisií pri zdroji (prevencia znečisťovania). V smernici o NEC sa stanovujú ambiciózne záväzky znižovania emisií pre členské štáty, ale potrebné sú aj odvetvové predpisy platné pre celú EÚ. Právne predpisy EÚ môžu zabezpečiť vyrovnané podmienky, keďže prísnejšie miestne požiadavky na zníženie emisií môžu mať nepriaznivé hospodárske účinky. Právne predpisy EÚ by mali zabrániť tomu, aby sa znečistenie presunulo na iné miesto, napr. medzi susediacimi mestami, krajinami alebo kontinentmi, alebo vyvázaním áut s dieselovým motorom zo západoeurópskych miest, ktoré zakazujú ich používanie, do východnej Európy, Afriky alebo iných častí sveta. Niektorým oblastiam, v ktorých sa v uplynulom období nezavedla žiadna právna regulácia, by sa mala venovať väčšia pozornosť: patria sem (vnútrozemská) lodná doprava, nevyfukové emisie z cestnej dopravy (opotrebovanie brzd a pneumatík), naftové (mestské) generátory, letectvo, resp. malé (< 1 MWth) spaľovacie zariadenia, ako sú pece a kotly na uhlie a drevo. Osobitnú pozornosť treba venovať stavu v skutočných podmienkach jazdy a používania;

(4) Balík politických opatrení pre čistejšie ovzdušie v Európe <https://cor.europa.eu/SK/our-work/Pages/OpinionTimeline.aspx?opId=CDR-1217-2014>.

(5) <https://cor.europa.eu/sk/news/Pages/consultation-air-quality.aspx>.

(6) Ú. v. EÚ C 168, 16.5.2019, s. 27.

Financovanie

14. poukazuje na všeobecný nedostatok špecificky cieleho financovania opatrení na zlepšenie kvality ovzdušia zo strany EÚ, na vypracovanie a vykonávanie plánov kvality ovzdušia, na monitorovanie kvality ovzdušia v reálnom čase a na zlepšenie vo všeobecnosti. Proces získavania finančných prostriedkov sa tiež považuje za náročný, takže sa musí podstatne zjednodušiť, aby sa zabezpečilo, že výzvy na financovanie budú úspešné. Získavanie finančných prostriedkov na financovanie týchto opatrení by malo byť založené na zásade „znečisťovateľ platí“;

15. konštatuje, že závažné znečistenie tuhými časticami postihuje obzvlášť veľké mestské aglomerácie, vysoko industrializované regióny a najchudobnejšie oblasti v EÚ, ktoré často čelia aj energetickej chudobe. Preto by sa transformácia v jednotlivých odvetviach (poľnohospodárstvo, doprava, priemysel a energetika) a znečistenie ovzdušia mali riešiť integrovaným spôsobom, pričom by sa mal uplatňovať individuálny prístup. Financovanie je veľmi dôležité, keďže úspech realizácie programov kvality ovzdušia je výrazne ovplyvnený finančnými zdrojmi. Niektoré regióny navyše trpia nielen nepriaznivými sociálno-ekonomickými podmienkami, ale aj nepriaznivými geografickými alebo klimatickými situáciami, a preto potrebujú dodatočnú podporu na boj proti znečisteniu ovzdušia;

16. zdôrazňuje, že miestne a regionálne komunity čelia výzvam v dôsledku transformácie smerom k udržateľnosti vrátane zlepšovania kvality ovzdušia. VR víta oznámenie EK *Rozpočet EÚ umožňujúci realizáciu plánu obnovy Európy* a vyzýva Európsku komisiu, aby zjednodušila a rozšírila prístup k možnostiam financovania EÚ, konkrétne z EFRR, programu LIFE a EPFRV a Fondu na spravodlivú transformáciu, ako prostriedkom na dosiahnutie rozsiahlejších cieľov prospešných aj pre kvalitu ovzdušia, najmä tých, ktoré sú zahrnuté do plánov kvality ovzdušia podľa smerníc o kvalite ovzdušia. V tejto súvislosti je dôležité zabezpečiť koherentnosť medzi projektmi financovanými Úniou a politikami celoštátnych, regionálnych a miestnych orgánov s cieľom maximalizovať ich vplyv. Preto vyzýva členské štáty, ako aj Európsku komisiu, aby podporovali úzku spoluprácu s miestnymi a regionálnymi samosprávami pri rozvoji vhodných stratégií, politík a programov;

17. vyzýva na zavedenie stimulov alebo vyjadrenie uznania pre miestne a regionálne samosprávy s pozitívnymi výsledkami;

Zlepšenie vykonávania

Viacúrovňové riadenie, spolupráca, vykonávanie a presadzovanie práva

18. konštatuje, že v kontrole vhodnosti sa uvádzajú problémy s vykonávaním, pričom sa poukazuje na to, že nedostatočné plány kvality ovzdušia a nedostatočné rozhodnutie členských štátov prijať vhodné opatrenia viedli k podstatným oneskoreniam v spĺňaní noriem kvality ovzdušia. Poukazuje na to, že hlavnou príčinou obmedzenej účinnosti plánov kvality ovzdušia boli aj bývalé emisné limity EÚ pre vozidlá, ktoré sa nehodia na prevádzku vozidiel v reálnych podmienkach;

19. pozoruje, že znečistenie ovzdušia pochádza z rôznych zdrojov: prírodných, cezhraničných, celoštátnych, regionálnych a miestnych (aj úroveň jednotlivých ulíc). V boji proti znečisťovaniu ovzdušia by sa mali emisie na všetkých úrovniach znížiť tak, aby každá úroveň prevzala svoj podiel na zodpovednosti. Účinné zlepšenie si bude vyžadovať úzku a účinnejšiu spoluprácu a komunikáciu medzi rôznymi úrovňami riadenia. Regionálne samosprávy by mohli zohrávať koordinačnú úlohu medzi miestnou a národnou úrovňou a osvedčené postupy by sa mali zhromažďovať a šíriť. Spolupráca by sa mala rozšíriť tak, aby zahŕňala podniky, vedecké orgány a iné relevantné zainteresované strany, ako aj širokú verejnosť;

20. konštatuje, že viaceré členské štáty a miestne a regionálne samosprávy už majú k dispozícii a úspešne využívajú osobitné nástroje ako partnerský nástroj TAIEX – EIR;

21. víta úsilie o uzavretie medzinárodnej dohody proti cezhraničnému znečisťovaniu ovzdušia. Európska komisia aj členské štáty sú úzko zapojené do určitých pracovných skupín, osobitných skupín a programov spolupráce podľa Dohovoru o diaľkovom znečisťovaní ovzdušia prechádzajúcim hranicami štátov (CLRTAP) (alebo skráteno Dohovorom o ovzduší Európskej hospodárskej komisie OSN). VR tiež víta, že sa minulý rok začalo fórum pre medzinárodnú spoluprácu v oblasti znečisťovania ovzdušia, ktoré by mohlo urýchliť zlepšenie kvality ovzdušia na celom svete prostredníctvom šírenia a výmeny doteraz získaných poznatkov. Zdôrazňuje tiež, že cezhraničná spolupráca medzi miestnymi a regionálnymi samosprávami (v rámci EÚ a aj cez vonkajšie hranice EÚ) môže byť dôležitá a že nástroj Európskeho zoskupenia územnej spolupráce (EZÚS) môže poskytnúť užitočný rámec pre takéto iniciatívy;

22. zdôrazňuje potrebu medzisektorovej spolupráce a súdržnosti príslušných oblastí politiky. Opatrenia by sa mali integrovaným spôsobom zamerať na všetky zdroje znečistenia ovzdušia: dopravu (cestnú aj inú než cestnú dopravu), energetiku (vrátane vykurovania v domácnosti), poľnohospodárske sektory a priemysel, pričom sa zohľadnia ďalšie relevantné oblasti, ako je zmena klímy alebo zdravie. Tieto politiky by mohli byť recipročne prospešné (napr. opatrenia na úsporu energie), v niektorých prípadoch však politiky (napr. podpora spaľovania biomasy alebo podpora automobilov s dieselovým motorom) by mohli mať negatívny vplyv na kvalitu ovzdušia. Mali by sa využiť synergie a malo by sa zabrániť kontraproduktívnym ustanoveniam. Všetky príslušné opatrenia v rámci európskej zelenej dohody by sa mali využiť na pomoc pri dosahovaní súčasných cieľov v oblasti kvality ovzdušia: nielen akčný plán na dosiahnutie nulového znečistenia, ale aj stratégia biodiverzity do roku 2030, stratégia „Z farmy na stôl“, akčný plán pre obehové hospodárstvo, udržateľná a inteligentná mobilita a európsky právny predpis v oblasti klímy;

23. konštatuje, že poľnohospodárstvo je zatiaľ najmenej účinným odvetvím, pokiaľ ide o znižovanie emisií (amoniak je prekursor tuhých častíc). Hoci opatrenia na zníženie emisií v poľnohospodárstve sú už dostupné, a technicky a ekonomicky realizovateľné, ešte sa nevyužívajú vo veľkej miere. Po sérii reforiem zameraných na zlepšenie svojej environmentálnej udržateľnosti by SPP mala lepšie umožniť splňanie týchto cieľov. Počas rokovaní o budúcnosti SPP po roku 2020 by sa mali zvážiť nové alebo prísnejšie opatrenia vrátane napríklad ekologických režimov;

24. víta zámer Európskej komisie prijať ďalšie opatrenia na zabezpečenie mobility s nulovými emisiami. Mala by sa zvážiť harmonizácia zón s nízkymi a dokonca nulovými emisiami v celej Európe. Mestá si uvedomujú, že zníženie znečistenia v oblastiach so zákazom vychádzania z dôvodu pandémie COVID-19 je dočasné, a už podnikli kroky na zníženie vplyvu dopravy – rozšírili chodníky, vyhradili jazdné pruhy pre mikromobilitu, znížili maximálnu povolenú rýchlosť atď. Zároveň sa ukázalo, že verejné dopravné spoločnosti by mali naliehať dostať finančné prostriedky (EÚ), aby sa udržali v prevádzke, obnovili vozový park menej znečisťujúcimi vozidlami a aby sa zabránilo prechodu na súkromnú motorizovanú dopravu. Zdôrazňuje, že je potrebné brať ohľad na konkurencioschopnosť európskych výrobcov, keď sa budú zvažovať a navrhovať prísnejšie emisné normy pre vozidlá na benzínový a naftový pohon. Zároveň žiada, aby sa vypracoval plán stiahnutia motorov s vnútorným spaľovaním z cestnej premávky a oceňuje členské štáty, regióny a mestá, ktoré už stanovili termín pre ukončenie povolenia vjazdu áut s motorom s vnútorným spaľovaním. VR nesúhlasí s udeľovaním prémie pri nákupe vozidiel so spaľovacími motormi. Okrem iného navrhuje ďalej podporovať technológie vozidiel s nulovými emisiami a urýchliť investovanie do európskej železničnej siete aj ako jednej z možných reálnych alternatív pre ľudí dochádzajúcich do práce;

25. upozorňuje na problém vykurovania domácností tuhým palivom. Zdá sa, že súčasná legislatíva o ekodizajne neposkytuje vhodné riešenie. Výbor preto očakáva, že Európska komisia bude túto otázku riešiť v kontexte udržateľných iniciatív týkajúcich sa produktov v rámci stratégie obehového hospodárstva. Okrem toho je potrebná značná podpora pre ľudí s nízkym príjmom (energetická chudoba), nielen na nahradenie starých zariadení, ale aj na zabezpečenie cenovo dostupnej prevádzky a údržby energeticky účinnejších zariadení, pričom treba zvážiť aj ad hoc stimuly na renováciu budov s cieľom zlepšiť ich energetickú hospodárnosť. Európska komisia by mala takisto zvážiť zavedenie pravidiel pre kvalitu palív používaných na vykurovanie domácností a vytvoriť na tieto účely vhodné stimuly (vrátane finančných stimulov);

26. nabáda členské štáty, aby bezodkladne predložili a aktualizovali svoje národné programy riadenia znečisťovania ovzdušia a aby pri vypracovaní a revízii týchto programov zohľadňovali príspevky miestnych a regionálnych samospráv;

Zapojenie verejnosti

27. konštatuje, že by sa mali vo väčšej miere využívať existujúce riešenia v oblasti IT, mobilné telefóny a ďalšie relevantné nástroje na informovanie verejnosti, a zviditeľňovať „neviditeľného zabijaka“ tak, aby sa zvýšilo verejné povedomie. Informácie by mali byť ľahko pochopiteľné a prístupné a mali by zahŕňať zdravotné aspekty. Súčasná webové sídlo indexu kvality ovzdušia v Európe (7) poskytuje komplexné informácie o kvalite ovzdušia v Európe, je však pomerne neznáme a musí sa širšie spropagovať. Malo by sa zlepšiť aj prostredníctvom modelovania s cieľom poskytnúť informácie o kvalite ovzdušia pre regióny, menšie vidiecke obce a vidiecke oblasti, kde kvalita ovzdušia nie je meraná monitorovacími stanicami;

(7) <http://airindex.eea.europa.eu>.

28. odporúča posilniť úsilie v oblasti občianskej vedy. Aplikácie občianskej vedy nemôžu nahradiť údaje z monitorovania, keďže poskytujú údaje omnoho nižšej kvality, čo treba objasniť verejnosti, ale môžu ich dopĺňať poskytovaním informácií s vyšším rozlíšením o vývojových tendenciách znečistenia ovzdušia a zároveň aktívne zapájať verejnosť a zvyšovať povedomie ľudí. Mali by sa podporovať a urýchlňovať výskumné činnosti zamerané na zvýšenie spoľahlivosti (nízkonákladových) snímačov. Dôležitá a vítaná je aj súčasná práca Európskeho výboru pre normalizáciu (CEN), pokiaľ ide o normy pre kompaktné monitorovanie kvality ovzdušia, ako aj modelovanie kvality ovzdušia;

29. odporúča informovať širokú verejnosť o problémoch a zlepšeniach, ktoré svedčia o potenciálne pozitívnych výsledkoch činnosti vrátane potenciálu foriem energie s nulovým znečistením, ako je energia z obnoviteľných zdrojov alebo jadrová energia, čo členským štátom a miestnym a regionálnym samosprávam umožní získať podporu pre opatrenia;

30. poukazuje na to, že občania zohrávajú významnú úlohu pri obmedzovaní znečistenia ovzdušia, najmä zmenou správania v rôznych aspektoch svojho života vrátane mobility, kúrenia, stravy, ale aj všeobecnej spotreby, čo si mnohí z nich stále do značnej miery neuvedomujú (hoci sa úroveň povedomia verejnosti v rámci EÚ značne líši). Zníženie emisií závisí od tohto príspevku, takže občania by mali byť viac zapojení do rozhodovacieho procesu počas vypracúvania plánov a opatrení na zvýšenie kvality ovzdušia od najskoršieho štádia. Plány kvality ovzdušia by okrem regulačných opatrení mali zahŕňať aj také, ktoré propagujú a podporujú informovanosť občanov a zmeny správania v ich mobilite, napr. menej používať motorové vozidlá. Miestne a regionálne samosprávy môžu túto činnosť uľahčiť tým, že využijú systémy ako ClairCity. Žiada však aj uznanie a rozsiahle šírenie miestnych iniciatív so zapojením občanov, ako je výsadba stromov a vytváranie zelených stien v mestách, čistenie a chladenie mestského ovzdušia;

Harmonizácia, usmernenie a vykonávacie akty

31. vyslovuje sa za ďalšie usmernenia, pokiaľ ide o podávanie správ o kvalite ovzdušia a modelovanie, ktoré by bolo osobitne koncipované pre miestne a regionálne samosprávy vzhľadom na ich významnú úlohu v tejto oblasti. Nástroje na podávanie správ (vrátane elektronického podávania správ) by mali zohľadňovať potreby miestnych samospráv. Miestne samosprávy nemusia mať vždy personál s potrebnými technickými zručnosťami alebo požadovanou znalosťou angličtiny. Zlepšenia v oblasti elektronického podávania správ by mali umožniť zohľadnenie špecifik miestnych a regionálnych používateľov a zároveň zabezpečiť súlad medzi úlohami pri podávaní správ, ktorými sú poverené miestne a regionálne samosprávy, a ich právomocami a zdrojmi v tejto oblasti;

Zapojenie do sietí a iniciatív

32. berie na vedomie vysoký počet iniciatív a sietí, ktoré už sú k dispozícii a ktoré sa zaoberajú otázkami znečisťovania ovzdušia (partnerstvo pre kvalitu ovzdušia v rámci Urbánnej agendy, expertná skupina pre čisté ovzdušie v mestách v rámci Dohovoru EHK OSN o ovzduší⁽⁸⁾, fórum EÚ pre čisté ovzdušie, Dohovor primátorov a starostov atď.). Mnohé z nich poskytujú významnú pridanú hodnotu v oblasti politiky pre čisté ovzdušie a VR by rád podniknil miestne a regionálne samosprávy, aby sa viac zapájali do týchto činností na úrovni EÚ;

33. víta novú iniciatívu Európskej komisie *Green City Accord* (GCA) zameranú na zlepšenie vykonávania právnych predpisov EÚ v oblasti životného prostredia. GCA alebo technická platforma pre spoluprácu v oblasti životného prostredia, ktorú zriadili VR a Európska komisia, by mohli byť užitočnými nástrojmi na usmerňovanie miestnych a regionálnych samospráv k najlepším iniciatívam na základe ich potrieb. Tieto platformy by tiež mali pomôcť zhromažďovať a triediť dostupné nástroje, usmerňovacie dokumenty alebo inú príslušnú podporu dostupnú v rámci dohovoru EHK OSN o ovzduší, od Európskej komisie a jej Spoločného výskumného centra, Európskej environmentálnej agentúry alebo akejkoľvek inej siete alebo organizácie, ktorá by mohla pomôcť miestnym a regionálnym samosprávam pri ich práci na zlepšovaní kvality ovzdušia. Mali by sa poskytnúť aj osobitné odborné znalosti a technická podpora (napr. vypracúvanie inventúr miestnych emisií, určenie oblastí s nízkymi emisiami, využívanie modelov SHERPA atď.), keďže miestne a regionálne samosprávy potrebujú odbornú prípravu na používanie týchto nástrojov;

Ďalšie kroky

34. naliehavo vyzýva Európsku komisiu, aby v určitých aspektoch ďalej sprísňovala emisné pravidlá na úrovni EÚ a podnikla ďalšie kroky na zabezpečenie účinnej a posilnenej horizontálnej a vertikálnej spolupráce a zároveň naliehala na členské štáty a miestne a regionálne samosprávy, aby našli lepšie metódy spolupráce a komunikácie;

⁽⁸⁾ Dohovor o diaľkovom znečisťovaní ovzdušia prechádzajúcim hranicami štátov.

35. odporúča, aby prostriedky na financovanie opatrení na zlepšenie kvality ovzdušia boli ľahko dostupné pre miestne orgány a združenia akreditované v oblasti kvality ovzdušia zodpovedné za plány kvality ovzdušia v určených zónach kvality ovzdušia, pričom prioritou sú zóny s vyšším znečistením ovzdušia;

36. upozorňuje na potrebu koordinovať a riadiť príslušné siete, iniciatívy, nástroje a usmernenia, ktoré sú už zdrojom rozsiahlych znalostí a skúseností a ktoré by miestnym a regionálnym samosprávam pomohli zlepšiť ich prácu pri dosahovaní čistejšieho ovzdušia na základe dodatočných technických odborných znalostí a usmernení.

V Bruseli 2. júla 2020

Predseda
Európskeho výboru regiónov
Apostolos TZITZIKOSTAS
